

۱۲۹۱۵۲

دانشگاه یزد

دانشکده هنر و معماری

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

معماری

مرکز فرهنگی ایران در پاریس

استاد راهنما: دکتر کاظم مندگاری

استاد مشاور: دکتر حمید ندیمی

پژوهش و نگارش: حسین قناعتیان

۱۳۸۸/۷/۱

موسسه اطلاعات مدرن علمی یزد
آدرس: یزد، خیابان...

بهمن ۱۳۸۷

۱۲۶۸۴۴

تقدیم به :

او که لحظه لحظه های زندگی را با وجودش شیرین نمود و چه بسیار لحظاتی که در کنارم بود و یآوری برای تحمل سختیها ، ((همسرم)) کسی که نقشش در پیمودن این راه بس دشوار قابل انکار نیست .

آنانکه همواره از وجودشان مرا سیراب نمودند و آموختند مرا تلاش و راه عبور از سختی ها و میل به پیشرفت را ، ((پدر و مادرم)) باز هم از وجودشان خواهم آموخت .

او که آموختن را مدیون وجود اویم ، او که مرا از هیچ گونه راهنمایی دریغ نکرد و همواره چونان استادی ، تجربه هایش کوله باری بود برای پیمودن راه پیشرفت ، ((برادرم))

و دو خواهرم که در تمام مدت تحصیل دلسوزانه در کنارم بودند و دلسوزانه یاری نمودند مرا .

با سپاس از :

همه آنانکه در راه آموختنم از وجود خویش مایه گذاشتند و همه آنانکه باز هم از وجودشان خواهم
آموخت ، به ویژه دکتر ماندگاری که آغازگری بود بر این راه بس دشوار و استادی دلسوز که اندیشه هایش را از سر
مهر و بی دریغ به من آموخت .

دکتر حمید ندیمی که بزرگوارانه ، فراتر از یک راهنما ، چونان راهبری در کنارم بود و ابتدا و
انتهای راه را به من نشان داد و آموخت مرا پیمودن راه را . از همراهی های او سپاگزارم .

و بسیاری از اساتید و دوستانم که در کنارم بودند و همیشه در یادم باقی خواهند ماند .

دکتر سیاوش تیموری - مهندس محمد حسین مسعودی - مهندس مرزبان - وحید نظری -

ابراهیم علی تواد - سید مهدی بهجت نیا - مهدی فاضلی - سید مسیح مشک فروش - علی حسینی - سعید محمدی

و دوستان دیگر ...

مدیریت تحصیلات تکمیلی

صورتجلسه دفاعیه پایان نامه
دانشجوی دوره کارشناسی ارشد

شناسه: ب/ک/۳

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی: حسین قناعتیان

دانشجوی کارشناسی ارشد مجتمع هنر و معماری دانشگاه یزد در رشته/گرایش معماری

تحت عنوان: طراحی مرکز فرهنگی ایران در پاریس

و تعداد واحد: ۶ در تاریخ ۸۷/۱۲/۷ حضور اعضای هیأت داوران (به شرح ذیل) تشکیل گردید.

پس از ارزیابی پایان نامه توسط هیأت داوران، پایان نامه با نمره: به عدد ۱۸ و به حروف هجده و

درجه تمالی مورد تصویب قرار گرفت.

عنوان

نام و نام خانوادگی

امضاء

استاد/ استادان راهنما:

دکتر کاظم مندگاری

استاد/ استادان مشاور:

دکتر حمید ندیمی

غایب

متخصص و صاحب نظر داخلی:

دکتر سیدعلی اکبر کوشش گران

متخصص و صاحب نظر خارجی:

دکتر عباس یزدانفر

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه (ناظر)

نام و نام خانوادگی: دکتر حمیدرضا زارع

امضاء:

چکیده

هنر پر پیشینه در ایران در کنار فرهنگ غنی گذشته می تواند سهم قابل توجهی را در رشد فرهنگ جهانی برای ما به ارمغان آورد. پس چنین به نظر می رسد که برای حفظ جایگاه فرهنگی، ساخت مجموعه ای با کارکرد فرهنگی و هنری در نقاط دیگر دنیا لازم و در جهت برخورد فرهنگی، شناساندن فرهنگ و یافتن راه حل های تازه در جهت ارتباطات میان فرهنگ ها بسیار پر اهمیت مینماید. بدیهی است در این راستا و در چنین موجزی نمیتوان به این مهم آنگونه که شایسته و بایسته است در تمامی زمینه های مختلف پرداخت اما شاید طرح اینگونه مباحث بهانه ای به دست بدهد تا زمینه مناسبی جهت همفکری و تبادل افکار و تعالی و پیشرفت روزافزون فراهم آید. در این راستا بهره مندی از شاکله ی عظیم فرهنگی تحت عنوان معماری میتواند تلاشی عملی در این راستا و در جهت ورود به این مباحث باشد، چرا که معماری ارائه کننده ارزشهای ماندگار هر ملتی است و تاریخ گویای آن ملت. با این پیش فرض که در حال حاضر و در دهه های اخیر تلاشهایی در جهت نیل به این مقصود صورت گرفته روند طراحی با مضامین و اهداف خاص به خود آغاز شد. و در همین راستا اگر مهمترین هدف از ارائه چنین ایده و طرحی را برقراری تعامل فرهنگی و شناساندن فرهنگ ایرانی در عرصه بین الملل بدانیم شاید بیشترین دغدغه های طراحی و طراح در این رساله، حول شناسایی و پرداختن به مفاهیم، عناصر، شاخصه ها، نمادها و تفکرات والا و ارزشمند موجود در فرهنگ ایرانی و گرد هم آوری دیگر فرهنگها در مکانی با ویژگی های خاص و ارزشمند بود که بتواند زبان مشترکی را ارائه دهد تا مسیر برای هرگونه تعامل فرهنگی هموار سازد. پس شاید چگونگی ارایه مفاهیم، عناصر، نمادها، شاخصه ها و اندیشه های ارزشمند نهفته در فرهنگ ایرانی در قالب یک معماری و یک زبان مشترک میان دیگر فرهنگها گامی در این جهت باشد.

شاید که از این رهگذر و حداقل در این زمینه (معماری و رویکردهای فرهنگی آن) توشه ای در خور و

نگرشی متفاوت به این مساله که هر روز پیچیده تر از قبل میشود به دست آید.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	مقدمه
	فصل اول : تعریف موضوع و ضرورت طرح
۳	۱-۱- فرهنگ و مفاهیم آن
۳	۱-۱-۱ فرهنگ
۴	۲-۱-۱ تاریخچه ، معنا و لغت فرهنگ
۴	۱-۲-۱-۱ فرهنگ در متون تاریخی ایران
۵	۲-۲-۱-۱ فرهنگ (culture) در سطور تاریخی غرب
۸	۳-۱-۱ ویژگیهای عمومی فرهنگ
۹	۲-۱- فرهنگ ها و تعامل فرهنگی
۹	۱-۲-۱ عصر گفتگوی جهانی
۱۰	۲-۲-۱ چپستی گفتوگو
۱۲	۳-۲-۱ گفتگو؛ آفریننده «خود» و «دیگری»

۱۳	۴-۲-۱ اجتناب‌ناپذیری گفت‌وگو
۱۴	۵-۲-۱ رویکرد اسلام به گفت‌وگو
۱۴	۶-۲-۱ گفت و شنود تمدن‌ها : چگونه؟
۱۸	۳-۱ - فرهنگ و هنر ایران
۱۸	۱-۳-۱ اهمیت فرهنگ در ایران زمین
۱۹	۲-۳-۱ فرهنگ ایران
۲۱	۳-۳-۱ تداوم در تاریخ فرهنگی ایران
۲۵	۴-۳-۱ زیربناهای معرفتی تمدن ایرانی
۲۸	۵-۳-۱ فرهنگ و هنر ایران و تاثیر گذاری آن
۳۰	۶-۳-۱ هویت هنر و هنرمند ایرانی
۳۲	۷-۳-۱ هنر و معماری
۳۳	۸-۳-۱ معماری ایران
۳۵	۴-۱ - ضرورت ساخت و راه اندازی مرکز فرهنگی
۳۵	۱-۴-۱ حضور قدرتمندانه فرهنگی
۳۷	۲-۴-۱ چرا فرانسه و پاریس ؟
۳۹	۳-۴-۱ نقش فرهنگی و هنری فرانسه در دنیا
۴۴	۴-۴-۱ اهداف و رویکردهای فرهنگی و هنری دولت فرانسه
۴۶	۵-۴-۱ روابط فرهنگی ایران و فرانسه
۴۹	۶-۴-۱ نگاهی به جامعه ایرانیان مقیم فرانسه و پیشینه روابط
۶۰	۷-۴-۱ خانه فرهنگ ایران در پاریس

فصل دوم: برخورد دیگر معماران با موضوع (مصادیق)

- ۱-۲- مراکز و نمایندگیهایی که از سوی ایران در دیگر کشورها ساخته شده است ۷۰
- ۱-۱-۲ سرکنسولگری ایران در فرانکفورت - سید هادی میرمیران ۷۰
- ۲-۱-۲ سفارت جمهوری اسلامی ایران در تایلند - سید هادی میرمیران ۷۹
- ۳-۱-۲ سفارتخانه، اقامتگاه و ساختمان آموزشی در تاجیکستان - ایرج کلانتری ۸۲
- ۴-۱-۲ اقامتگاه سفیر ایران در ارمنستان - ایرج کلانتری ۸۶
- ۵-۱-۲ سفارتخانه و اقامتگاه سفیر ایران در سئول - فرهاد احمدی ۹۰
- ۶-۱-۲ سفارت جمهوری اسلامی ایران در توکیو - حسین شیخ زین الدین ۹۷
- ۷-۱-۲ سفارت جمهوری اسلامی ایران در برلین - داراب دیبا ۱۰۲
- ۲-۲- مراکز فرهنگی که توسط دیگر کشورها در پاریس طراحی و اجرا شده است ۱۰۷
- ۱-۲-۲ خانه فرهنگ ژاپن در پاریس ۱۰۷
- ۲-۲-۲ انستیتو جهان عرب در پاریس ۱۱۲
- ۳-۲- دیگر مراکز فرهنگی واقع در پاریس ۱۱۶
- ۱-۳-۲ موزه برانلی ۱۱۶
- ۲-۳-۲ ارکستر فلارومونیک پاریس ۱۲۰
- ۳-۳-۲ مجموعه فرهنگی Louis Vuitton ۱۲۳

فصل سوم : معرفی موقعیت طرح

۱۲۸	۱-۳- فرانسه
۱۲۸	۱-۱-۳ مشخصات عمومی کشور فرانسه
۱۲۹	۲-۱-۳ اقلیم
۱۳۰	۳-۱-۳ ویژگیهای سیاسی ، تاریخی ، فرهنگی و هنری
۱۳۶	۴-۱-۳ شهرهای اصلی
۱۴۳	۲-۳- پاریس
۱۴۳	۱-۲-۳ شهر پاریس
۱۴۴	۲-۲-۳ اقلیم پاریس
۱۴۴	۳-۲-۳ ویژگی های تاریخی ، فرهنگی و هنری
۱۴۹	۴-۲-۳ معماری پاریس و بناهای مهم
۱۵۱	۵-۲-۳ نمای شهری در پاریس
۱۵۱	۶-۲-۳ مناطق شهری ، ویژگی ها و پتانسیلها
۱۵۵	۳-۳- معیارهای انتخاب بستر طرح
۱۵۶	۴-۳- معرفی بستر طرح
۱۵۶	۱-۴-۳ معرفی فیزیکی سایت
۱۵۷	۲-۴-۳ پتانسیلها و همجواریهای اطراف

فصل چهارم: فرایند طراحی و معرفی طرح

- ۱۶۱ ————— ۱-۵- نوع نگرش طراح به موضوع
- ۱۶۱ ۱-۱-۵ چگونه باید با مساله برخورد نمود؟
- ۱۶۲ ۲-۱-۵ برخورد با مفاهیم
- ۱۶۳ ۳-۱-۵ فضای تعامل و مکان تعامل
- ۱۶۵ ————— ۳-۵ مسیر برخورد با مفاهیم در طرح
- ۱۶۹ ————— ۲-۵ اهداف عملکردی طرح
- ۱۷۲ ————— ۴-۵ ایده های طراحی
- ۱۸۱ ————— ۵-۵ مدارک طرح

پیوست یک: برخی از اصول معماری ایرانی

پیوست دو: اهداف و رویکردهای فرهنگی و هنری دولت فرانسه

پیوست سه: انجمن ایرانشناسی فرانسه در ایران

منابع و مأخذ

مقدمه

در حال حاضر بیش از هر زمان دیگری دنیا به سمت شناخت فرهنگها گام بر می دارد و سعی در شناخت تفکرات ، مفاهیم و شاخصه های آن فرهنگ دارد. اکنون نیاز فرهنگها به هم بیش از پیش رخ نموده و هر فرهنگ با حفظ هویت خویش تلاش بر آن دارد تا از فرهنگ غنی دیگری خود را بهره مند سازد و از مفاهیمی که برای فرهنگ خود ارزشمند و قابل پرداخت بدانند در جهت اعتلا فرهنگی استفاده نماید .

در همین راستا در جهت تعالی فرهنگی فرهنگها ، ارائه فرهنگ غنی ایران و تعامل فرهنگی با آنها الزامی به نظر می رسد چراکه فرهنگ و تمدن ایران سبب پایه ریزی بسیاری از اصول و تفکرات در دیگر فرهنگها بوده است . در همین مقوله نباید از این غافل شد که ما نیز می توانیم علاوه بر حفظ اصول بنیادی و شاکله اصلی فرهنگمان از دیگر فرهنگها نیز به درستی بهره برداری فرهنگی کنیم و با اشتراک گذاشتن اشتراکات ارزشمند فرهنگی در جهت اعتلا فرهنگ گام برداریم و علاوه بر معرفی خود از شاخصه های ارزشمند و مفید دیگر فرهنگها نیز سود و بهره ای بجوییم .

در همین جهت و در این مقوله سعی بر ارائه ایده و شکل گیری طرحی برای برقراری نوعی تعامل پویای فرهنگی و شناساندن فرهنگ ایرانی در عرصه بین الملل و با زبان قابل پرداخت برای دیگر فرهنگها ضروری به نظر می رسید .

در این رساله بنا بر آن گذاشته شده تا در مجالی هر چند مختصر به این مقوله پرداخته شود .

انتخاب موضوع

شاید پرسش این که « چگونه میتوانم ایرانی طراحی کنم ؟ » آغازگر راه بود . پس سعی در ایجاد زمینه ای کردم که بتوانم در محیطی که خود مبین معماری اصیل و سنتی ایران بود ، نگرش و سطح طراحی خودم را ارتقا بخشم . اما نکته مهم این بود که من نمیخواستم از معماری ایرانی تنها برداشتی از فرم و کالبد و هندسه داشته باشم چرا که این تنها نگرشی ظاهری و سطحی به قضیه می بود در حالیکه در هنر ایران محتوا اصل و اساس هر چیز و خالص و محض آن چیز است . بنابراین بیشتر سعی در برخوردی محتوایی با معماری

ایرانی داشتم . بدین منظور موضوعی را انتخاب کردم که بتوانم از قید و بند نگاهی تماما فرم گرا درآیم و به جنبه های مفهومی طرح بپردازم . و این بود که این موضوع را انتخاب کردم : مرکز فرهنگی ایران در پاریس . با انتخاب این موضوع در واقع هم به نیاز خودم از جنبه های برخورد با معناها و مفاهیم معماری ایرانی پاسخ دادم و هم به نیازی که امروزه بیش از پیش رخ می نماید به واقع معرفی هنر و فرهنگ پر پیشینه این مرز و بوم به جهانیان و برقراری تعاملات فرهنگی میان فرهنگ ها برای بهره گیری از ارزشها و شاخصه های مفید و موثر دیگر فرهنگها و سوق به حرکتی تکاملی برای فرهنگ و نه سکون فرهنگی چرا که لازمه پیشرفت هر فرهنگی حرکت است .

تعامل فرهنگها

تعامل فرهنگها را می توان برابر نهادن دیگر دیدگاه های فرهنگی در مقابل فرهنگ و تمدن خودمان دانست و یا به اصطلاحی دیگر بده و بستان فرهنگی در راهبردی مناسب و هدفمند به تکامل فرهنگی و تعالی دیدگاهها ، بینشها و اندیشه ها خواهد شد .

وقتی صحبت از برخورد و تعامل فرهنگها می کنیم یعنی گفتگوی میان بینشها ی مختلف درباره هستی ، انسان و جهان و ارکان فرهنگ هر ملت . وقتی میگوییم بینشها یعنی محور این گفتگوها متفکران ، اندیشمندان و هنرمندان هستند و ابزار این گفتگو نیز تفکر ، منطق و هنر است و نتیجه این برخورد زایش افکار و اندیشه های جدید است . معنا و نیز فایده برخورد و تعامل فرهنگها و تمدن این است که ناقل هر تمدن و فرهنگی آنچه از فرهنگ خود فهم می کند و شاخص آن می داند با مخاطبش در میان می گذارد و به او نشان میدهد ، چرا که شناخت صحیح و درک متقابل نقطه نظرات این امکان را فراهم می آورد که هر یک در عین حفظ و پاسداری از فرهنگ خود از فرهنگ ها و تمدن های دیگری نیز در جهت توسعه و تعالی فرهنگی الهام گیرند .

حال این پرسش پیش می آید که آیا چنین برخوردهایی ضروری و یا اصولا امکان پذیر است ؟ در پاسخ باید خاطر نشان کرد که تاریخ سیر تکامل تمدنها و به ویژه تاریخچه رشد فرهنگهای شرق و غرب نشان دهنده این واقعیت است که این برخوردها و گفت و گوها هم ضروری و هم امکان پذیرند زیرا صرف نظر از سازگاری

ماهوی این فرهنگ ها ، هر تجدید حیات و نوسازی دوران ساز و هر رشد و تکامل متناسب در این دو حوزه فرهنگی ، همیشه در نتیجه برخورد با فرهنگ های دیگر پدید آمده است .

اختلاف اندیشه ها و فرهنگ ها بد نیست ، موتور تاریخ همین اختلافات بوده است . انسانها مختلفند و دارای عقاید ، بینش و اندیشه های مختلفند ، نمی توان گفت که همه انسانها در یک قالب بیندیشند و اعتقاد یکسانی داشته باشند . اختلاف رمز و راز پیشرفت است منتهی هنر این است که اختلاف رامنشا تکامل کنیم نه منشا تضاد و لازمه اش پیدا کردن یک سری اصول مشترک می باشد و بنا بر همان اصول مشترک که منشا وحدت و پیوستگی است درباره تفاوت ها صحبت شود تا در جهت بهره برداری از اندیشه های ارزشمند دیگری و تعالی فرهنگ خود گام برداریم .

ضرورت ساخت مرکز فرهنگی ایران در خارج از کشور

در دنیای امروز آن فرهنگی زنده می ماند و به نابودی کشیده نمی شود که پویا باشد ، ابراز شود ، شناسانده شود و ارتباط برقرار کند . غنا و قدمت فرهنگ دیرپای ایرانی که در دنیا از ارزش و نام و شهرت خاصی برخوردار است بر کسی پوشیده نیست . کم نیستند افرادی که از دیرباز به شناختن فرهنگ این مرز و بوم علاقه نشان داده اند چه مستشرقین ، چه اندیشمندان و چه افراد عامی که مایل به شناخت بیشتر این فرهنگ و این مرز و بوم بوده اند . به خصوص در سالهای اخیر که توجه بسیاری از غربیان به فرهنگ غنی شرق منعطف شده است و این امر را می توان بدین سبب دانست که در پس دنیای صنعتی و زندگی پر مشغله و پرفشار امروزه ، نیاز رو به افزایش مردم برای پرداختن به فعالیتهایی در جهت استغنائی جنبه های روحی و معنوی آمیخته با زندگی به خوبی احساس می شود و در فرهنگ ایرانی به جنبه های معنوی انسان توجه خاصی شده است و هدف غایی آن تکامل روحی انسان بوده و هست و این حلقه مقفوده و دستاویز خوبی است برای برخی از فرهنگهای دیگر که بتوانند از آن بهره لازم را ببرند .

رویکرد دوم ، برخورد با ایرانیان مقیم آن کشور است که تاسیس مکانی برای جلب آنان و رجوعی عمیق و گیرا به فرهنگ خویش مفید که خود مایه مباحثات و غرور است مفید و ضروری می نماید .

رویکرد سوم ، تبادل آراء و بهره جویی از نکات قابل تامل فرهنگی از دیگر فرهنگها برای پویا نگه داشتن و تعالی فرهنگی ماست که این امر میسر نخواهد شد مگر با تعامل و برخورد فرهنگی . برای این کار و

این نوع تعامل مجبوریم برخی از پیچیدگیها را نادیده بگیریم و با زبانی ساده به بیان معانی و بازنمایی نمادین این معانی بپردازیم تا زمینه را برای ابتدایی ترین تعاملها مهیا سازیم ...

همین موارد خود گویای لزوم ساخت و راه اندازی مرکزی فرهنگی ، با ویژگیهای ذکر شده و همراستا با اهداف فوق بوده و تاکیدی است بر ضرورت این امر .

اگر بخواهیم اهداف و افقی برای پروژه ذکر کنیم شاید موارد زیر گویای ویژگی های درخور مساله باشند

- معرفی فرهنگ ، اندیشه ها ، هنر ، تاریخ و میراث فرهنگی کشور به دیگر فرهنگها
- بهره جویی از اندیشه های ارزشمند و قابل پرداخت برای فرهنگ خودی
- ارتباط با نخبگان و فرهنگیان دیگر کشورها برای افزایش حوزه نفوذ فرهنگ ایرانی
- ابراز اندیشه های شکل گرفته جدید و تبادل آن با دیگر اندیشمندان
- حفظ رابطه ایرانیان مقیم خارج با فرهنگ و هنر ایرانی
- تقویت ارتباط محافل علمی و هنری داخلی با جهان خارج

و ...

فرانسه و پاریس چرا ؟

کشور فرانسه و شهر پاریس برای مسایل فرهنگی و هنری شرایط بهتری را به نسبت دیگر شهرهای جهانی از قبیل لندن و ... داراست چراکه فرانسه در سطح بین المللی دارای وجهه مثبتی چه در زمینه سیاسی و چه در زمینه فرهنگی برخوردار می باشد . اغلب ملل دنیا فرانسه را مهد آزادی ، مهد مد ، مهد هنر و ... می دانند .

فرانسه بزرگترین کشور اروپا و همچنین دومین کشور پر جمعیت اروپا می باشد . فرانسه در چند سال اخیر با حدود هفتاد میلیون توریست در سال مقام اول جهان را دارا می باشد و پاریس بزرگترین و معروف ترین شهر این کشور و پایتخت آن به حساب می آید . تعدد موزه ها ، مراکز فرهنگی ، کتابخانه ها ، تالارها ، سالنهای نمایش ، سینماها و ... چه بین المللی و چه ملی نشان از فرهنگی و بین المللی بودن این هر دارد .

هر ساله در پاریس نمایشگاهها و فستیوالهای بزرگ و مهمی برگزار می شود که تعداد قابل ملاحظه ای بازدید کننده را به خود جلب می کند. سالنهای عظیم چند عملکردی مثل سالن برسی، پورت دومایو و قصر کنگره (پروژه آینده) پاریس را به اولین شهر دنیا برای کنفرانس ها و کنگره های مختلف تبدیل کرده است. نشانه های دیگر را حضور ساختمان مرکزی سازمانهای مختلف فرهنگی و بین المللی در پاریس می توان دانست که مهمترین آنها یونسکو است. به طور مثال در سال ۱۹۸۹ دویست و سی و نه گرد همایی و چهل و دو نمایشگاه در آنجا برگزار شده که تعداد قابل توجهی بازدید کننده را بخو جلب کرده است. از دیگر جنبه های بین المللی بودن پاریس حضور دانشجویان بسیاری از تمام دنیا و جذب آنها در دانشگاههای این کشور که از سیاستهای اصلی آن می باشد می توان دانست. در همین اثناء پاریس را می توان از نظر حضور نوابغی همچون پیکاسو، دالی، ون گوگ، اسکار وایلد و ... که آن را وطن دوم خود قلمداد کرده اند مورد ارزیابی قرار داد.

روش و مسیر تحقیق

برای پرداختن به موضوع مورد نظر شاید راهکارهای بسیاری به نظر برسند که یکی از موارد پرداختن به مجموعه مطالب، مقالات و اظهار نظرهایی است که در این زمینه بیان شده و در طیف مطالعات کتابخانه ای می گنجد. در این حالت و در حوزه نظری به جستجوی متونی در این باب پرداخته می شود و با تحلیل و شناسایی رویکرد های مختلف سعی در روشنتر ساختن این فرآیند داریم.

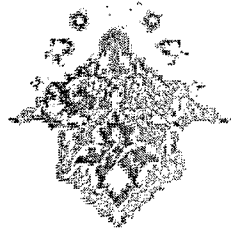
مورد دیگر پرداختن به مفاهیم، عناصر و اندیشه های شاخص در فرهنگ ایرانی و به روز کردن آن مفاهیم می باشد.

راهکار بعدی پرداختن به نظرات معمارانی که در این راه گام برداشته اند و پرداختن به معماری آنهاست. معمارانی که سعی در برخورد معماری معاصر با معماری گذشته ایران و معماری جهانی امروز داشته اند. در این راه مسیر تحقیق از طراحان و چتین معمارانی آغاز شده و در ادامه به خود آثار و بناهای خلق شده توسط آنها منتهی می شود.

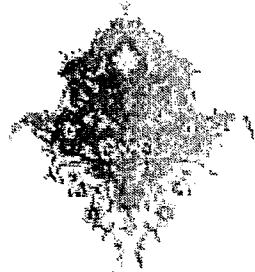
فصول رساله

ما حاصل تحقیق و پژوهش، در رساله حاضر در قالب چهار فصل عمده شکل گرفته است. فصل اول با عنوان (تعریف موضوع و ضرورت طرح) به مطالعات بر روی فرهنگ و مفاهیم آن میپردازد و اهمیت آن را در چگونگی بهره برداری درست در جهت تعاملات فرهنگی خاطرنشان میسازد، در ادامه به دستمایه های ارزشمند فرهنگ ایرانی پرداخته و مکانی را برای تجلی هر چه بیشتر آن (البته با توجه به مفهوم گفتگوی میان دو یا چند فرهنگ) معرفی خواهد کرد. در فصل بعد از فصول رساله یا فصل دوم با عنوان: (برخورد دیگر معماران با موضوع (مصادیق)) برای برخوردی عمیق و محتوایی با موضوع و آشنایی با برداشتها و نظرات دیگر معمارانی که در این راه گام برداشته اند و شناخت روشها و ابزارهایی که در فرآیند برخورد با طرح خویش از آنها یاری جستند، به گردآوری نمونه هایی که میتواند طرح را به سرمنزل مقصود و اهداف مد نظر پروژه هدایت کند پرداخته شده است. در فصل سوم (موقیت طرح) به معرفی مشخصات، ویژگی های سیاسی تاریخی فرهنگی و هنری، قابلیتها، پتانسیلها، همجواریها و اقلیم بستر مورد نظر پرداخته و معیارهایی را که اساس انتخاب و گزینش موقعیت و بستر طرح بوده، نام برده خواهند شد. در فصل آخر از فصول رساله نیز با عنوان (فرایند طراحی و معرفی طرح) به چگونگی رویکرد طراح به موضوع و روند برخورد با مفاهیم و مسیر تحقق اهداف پروژه پرداخته و در انتها با یک جمع بندی کلی به معرفی مدارک طرح خواهیم پرداخت.

فصل اول:

تعريف موضوع و ضرورت طرح

هنر و فرهنگ غنی ایران و جایگاه رفیع و غیر قابل انکارش در شکل‌گیری تمدن بشری می‌تواند در حاضر سهم قابل توجهی را در رشد فرهنگ جهانی برای ما به ارمغان آورد، چرا که اکنون عصر گفتگوی فرهنگها و تعاملات میان آنها برای نیل به تکامل بشری و آرمانهای انسانی است. از این رو هر فرهنگی (به خصوص فرهنگهایی که سبب شکل‌گیری بسیاری از پایه‌های ساختاری دیگر فرهنگها بوده‌اند) سعی بر آن دارند تا در این مقوله گامهای بیشتری بردارند و نقش و اهمیت خود را در شکل‌گیری فرهنگ بشری بیش از پیش به جهانیان عرضه دارند. با توجه به آنچه رفت چنین به نظر می‌رسد که ساخت مجموعه‌ای با کارکرد فرهنگی و هنری در نقاط دیگر دنیا لازم و در جهت برخورد فرهنگی، شناساندن فرهنگ و یافتن راه حل‌های تازه در جهت ارتباطات میان فرهنگها بسیار پر اهمیت مینماید. بدیهی است در این راستا و در چنین موجزی نمی‌توان به این مهم آنگونه که شایسته و بایسته است در تمامی زمینه‌های مختلف پرداخت اما شاید طرح اینگونه مباحث بهانه‌ای به دست بدهد تا زمینه مناسبی جهت همفکری و تبادل افکار و تعالی و پیشرفت روزافزون در جهت اینگونه تمایلات فراهم آید.

در این فصل از فصول رساله بنا برآن گذاشته خواهد شد تا در موجزی به مفهوم فرهنگ و تاریخچه آن در متون تاریخی ایران و غرب پرداخته شود و فرهنگ و ویژگیهای آن را از دیدگاه دیگر صاحب‌نظران مورد بررسی و کنکاش قرار داد. در ادامه به ضرورت تعاملات فرهنگی و اجتناب ناپذیری گفتگوی میان تمدنها و رویکردهای مناسب با موضوع پرداخته و غنای فرهنگ و هنر ایران به عنوان دستمایه‌ای برای برقراری این گونه تعاملات معرفی خواهد شد. در این راستا معماری نیز به عنوان ابزار و بیانی بسیار ارزشمند برای پرداختن به چگونگی نوع رفتارها، اعتقادات، شاخصه‌های فکری و فرهنگی و تاریخ هر مللی در جهت تعیین بخشیدن و بروز روحیات مردم یک عصر و بیان هویت فرهنگی آنها و حضور قدرتمندانه فرهنگی معرفی خواهد شد و در ادامه سعی بر معرفی موقعیت و مکانی ویژه برای بروز خصایص مربوط به موضوع که تمامی جوانب آن را در بر گیرد، خواهیم داشت.

باشد که از این رهگذر و حداقل در این زمینه توشه‌ای در خور و نگرشی جامع به فرهنگ و تعاملات

فرهنگی و چگونگی پرداختن به این مساله و راهکارها که هر روز پیچیده تر از قبل میشود به دست آید.

« به خاستاری فرهنگ کوشا باشید . چه فرهنگ تخم دانش است و بر آن خرد
است و خرد آرایش دو جهان است و درباره آن گفته‌اند که فرهنگ اندر فراخی
پیرایه و اندر شگفتی (سختی) پانه (نگهبان) و اندر آستانه (مصیبت)
دستگیر و اندر تنگی پیشه است .»
برگرفته از متون پهلوی

۱-۱- فرهنگ و مفاهیم آن

۱-۱-۱ فرهنگ

معادل فرهنگ در لغت نامه‌های فارسی، به معنای مجموعه آداب، رسوم متداول ، بین یک قوم یا منطقه، و یا شهر و کشور است .

در فرهنگ «ویستر» فرهنگ یک الگوی پیچیده از عادات و رفتارهای ویژه یک گروه اجتماعی ، قومی ، نژادی و یا مذهبی است . همچنین توسعه و پیشرفت انسان در زمینه‌های فکری هیجانی و علایق و منشها که منتهی به راه و روش خاص بیانی و عقیدتی می‌شود، معنی گردیده‌است . و یا در تعبیری دیگر ، مجموعه ایده ها ، رسوم ، مهارتها و هنرها ... که در دوره مشخصی جزء روش زندگی مردم می‌شود . ابعاد و دامنه مفهومی که بعنوان فرهنگ می‌شناسیم آن همه عمیق و وسیع است که مشکل بتوان آن را در قالب تعریفی مشخص و محدود گنجانید . با مراجعه به نوشته‌ها و گفته های صاحب نظران دهها و شاید صدها توصیف و تعریف از فرهنگ بتوان یافت که از ارزشها و اعتقادات و باورها گرفته، تا منشها و خصائل و هنجارها، و از ادبیات و هنر و معماری گرفته ، تا آیین ها و افسانه‌ها و اسطوره‌ها را در بر می‌گیرند.

فرهنگ را میتوان دارای ابعاد مادی و معنوی دانست . بعد مادی فرهنگ مشتمل بر اشیاء و پدیده‌هایی است که فرد بنا به تمایلات خود آنها را بر می‌گزیند، و در انتخاب آنها معمولاً توجه به عرف و عادت رایج در جامعه دارد . مانند انتخاب لباس ، رنگ، تزئینات و غیره . اما فرهنگ در بعد معنوی : شامل افکار و عقایدی است که از آن شیوه‌های رفتاری عکس‌العمل‌ها و برخوردهای عاطفی، اخلاقی و اجتماعی و ... منبث می‌شود .^۱

۱- آلن پیرو. فرهنگ علوم اجتماعی . ترجمه باقر روحانی . تهران : مؤسسه کیهان ۱۳۷۰